

ПРАВОВА ПРИРОДА ПОКАЗАНЬ ІЗ ЧУЖИХ СЛІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

THE LEGAL NATURE OF HEARSAY IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Актуальність теми статті зумовлена тим, що теоретико-правові аспекти проблематики показань із чужих слів розкриваються недостатньо повно та нерідко мають дискусійний характер. Це зумовило постановку як мети статті розкриття, з урахуванням доктринальних підходів, норм КПК України і сформованої на його основі судової практики Касаційного кримінального суду Верховного Суду, правової природи показань з чужих слів і висловлення пропозицій щодо вдосконалення нормативного визначення їх поняття.

На основі аналізу концептуальних підходів до розуміння поняття доказу встановлено, що показання з чужих слів за своєю правовою природою є не лише процесуальним джерелом доказів, але й також видом доказів і засобом доказування.

Обґрунтовано, що за відношенням джерела відомостей про доказуваний факт до самого цього факту показання з чужих слів є похідними доказами. Доведено, що саме опосередковане сприйняття особою (з пояснень іншої особи) події кримінального правопорушення та/або інших обставин кримінального правопорушення свідчить про похідний характер показань, які надаються цією особою в ході допиту.

Показання з чужих слів розглянуто як різновид показань і встановлено, що вдовою відмінністю, яка властива лише поняттю показань із чужих слів і дозволяє відмежувати їх від поняття показань, є те, що вони ґрунтуються на поясненні іншої особи, хоча цим процесуальним джерелам доказів притаманні й інші відмінності, які, водночас, не є визначальними (зокрема, показання з чужих слів можуть надаватися не тільки в усній і письмовій, але в іншій формі, а суб'єктами їх надання є свідок, потерпілий, підозрюваний, обвинувачений).

На основі доктринальних підходів стосовно значення похідних доказів розкрито значення показань із чужих слів у кримінальному процесуальному доказуванні. Встановлено, що вони можуть використовуватися не лише для виявлення особи, яка є першоджерелом таких відомостей, задля її подальшого допиту, але й для встановлення (в сукупності з іншими доказами) обставин кримінального провадження, які становлять предмет доказування.

За результатами проведеного дослідження підтримано позицію вчених стосовно доцільності викладення частини 1 статті 97 КПК України у новій редакції та запропоновано авторську редакцію відповідної норми.

Ключові слова: докази, процесуальні джерела доказів, показання, показання з чужих слів, засоби доказування.

The relevance of the topic of the article is due to the fact that the theoretical and legal aspects of hearsay issues are not fully disclosed and are often controversial. This has led to the aim of the article to reveal, with due regard for the doctrinal approaches, provisions of the CPC of Ukraine and the case law of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court formed on its basis, the legal nature of hearsay evidence and to make proposals for improving the statutory definition of its concept.

Based on the analysis of conceptual approaches to understanding the concept of evidence, the author establishes that hearsay evidence by its legal nature is not only a procedural source of evidence, but also a type of evidence and a means of proof.

It is substantiated that hearsay evidence is derivative evidence in terms of the source of information about the fact to be proved and the fact itself. It is proved that it is the indirect perception by a person (from the explanations of another person) of the event of a criminal offense and/or other circumstances of a criminal offense which indicates the derivative nature of the testimony provided by this person during interrogation.

Hearsay evidence is considered as a type of testimony and it is established that the specific difference inherent in the concept of hearsay evidence and allowing to distinguish it from the concept of testimony is that it is based on the explanation of another person, although these procedural sources of evidence also have other differences which, at the same time, are not decisive (in particular, hearsay evidence may be provided not only orally and in writing, but also in another form, and the subjects of its provision are a witness, a victim, a suspect, an accused).

On the basis of doctrinal approaches to the meaning of derivative evidence, the author reveals the significance of hearsay evidence in criminal procedural proof. It is established that they can be used not only to identify the person who is the primary source of such information for further interrogation, but also to establish (together with other evidence) the circumstances of criminal proceedings which are the subject of proof.

Based on the results of the study, the author supports the position of scholars regarding the expediency of restating part 1 of Article 97 of the CPC of Ukraine in a new wording and proposes the author's own wording of the relevant provision.

Key words: *evidence, procedural sources of evidence, testimony, hearsay, means of proof.*

Вступ. Із прийняттям чинного кримінального процесуального закону законодавець передбачив можливість використання у кримінальному процесуальному доказуванні показань з чужих слів, якими ним визнаються висловлювання, здійснені в усній, письмовій або іншій формі щодо певного факту, яке ґрунтується на поясненні іншої особи (частина 1 статті 97 КПК України) [1]. Нормативне закріплення поняття показань із чужих слів і низки вимог, спрямованих на забезпечення їх процесуальних властивостей, зокрема допустимості та достовірності, зумовило підвищену увагу вчених до розкриття теоретико-правових аспектів визначення їх сутності та практичних основ їх формування і використання у кримінальному провадженні.

До розкриття проблематики показань із чужих слів як процесуального джерела доказів у кримінальному провадженні звертаються Т.В. Бабчинська, В.В. Вапнярчук, Л.В. Гаврилюк, В.П. Гмирко, А.М. Долгополов, С.Ю. Задерейко, Н.В. Кіцен, В.В. Король, Г.Р. Крет, Т.В. Лукашкіна, В.М. Лушпієнко, М.А. Погорецький, А.В. Панова, А.В. Пономаренко, Т.В. Садова, Н.В. Скідан, А.С. Степаненко, М.М. Стоянов, І.Л. Чупрікова, О.Г. Шило, М.Є. Шумило та інші вітчизняні вчені. При цьому значна кількість наукових праць стосується практичних аспектів проблематики показань із чужих слів, пов'язаних з їх отриманням, перевіркою, оцінкою та використанням у кримінальному провадженні.

Водночас теоретико-правові аспекти цієї проблематики розкриваються недостатньо повно та нерідко мають дискусійний характер. Зокрема, на сьогодні в доктрині кримінального процесу сформовано два підходи до визначення поняття показань із чужих слів: одна група вчених послуговується законодавчою дефініцією терміна «показання з чужих слів» поза здійсненням дослідження їх сутності та наведенням авторського визначення їх поняття [2, с. 154; 3, с. 255; 4, с. 624; 5, с. 225; 6, с. 329], а інша група розширює зміст нормативного визначення поняття «показання з чужих слів» за рахунок уточнення притаманних їм ознак, але по-різному підходить до розкриття їх сутності [7, с. 321; 8, с. 143; 9, с. 197]. У свою чергу, це позначається на розкритті інших аспектів проблематики показань із чужих слів як процесуального джерела доказів у кримінальному процесі, в першу чергу теоретико-правових.

Постановка завдання. Метою статті є розкриття, з урахуванням доктринальних підходів, норм КПК України і сформованої на його основі судової практики Касаційного кримінального суду Верховного Суду, правової природи показань з чужих слів і висловлення пропозицій щодо вдосконалення нормативного визначення їх поняття.

Результати дослідження. Як різновид показань, показання з чужих слів є процесуальним джерелом доказів (частина 2 статті 84 КПК України). На відміну від фактичних даних (відомостей про факти), які становлять зміст доказу, процесуальне джерело доказів відображає процесуальну форму, що дозволяє використовувати доказ у кримінальному процесуальному доказуванні. У загальному

В.В. Вапнярчук визначає процесуальні джерела доказів як «ту процесуальну форму, в якій докази (певні фактичні дані) допускаються у кримінальне провадження» [10, с. 291]. Більш широко вказане поняття тлумачить Д.В. Давидова, яка під процесуальними джерелами доказів розуміє «зібрані (отримані), перевірені та оцінені у визначеній законом процесуальній формі показання, речові докази, документи, висновки експертів, що містять інформацію, яка має значення для кримінального провадження та відповідає вимогам належності, допустимості, достовірності» [11, с. 56-57]. Із урахуванням цього, показання з чужих слів як процесуальне джерело доказів є процесуальною формою відображення фактичних даних (відомостей про факти), що становлять зміст доказу.

Незважаючи на висловлену вченими позицію про те, що процесуальні джерела не є єдиним нерозривним цілим із доказами [12, с. 194] і не втрачають самостійного значення для кримінального процесуального доказування [13, с. 43], значного поширення в доктрині кримінального процесу набула концепція, відповідно до якої доказ являє собою єдність фактичних даних та їх процесуальних джерел [14, с. 16; 15, с. 219; 16, с. 166; 17, с. 89-90; 18, с. 24]. Вказуючи на те, що ця концепція розуміння доказу найбільш чітко відображає його гносеологічну сутність у кримінальному процесі, М.А. Погорецький відзначає, що «фактичні дані в будь-якому з названих у кримінальному процесуальному законі джерел можуть існувати, зберігатись, передаватись та досліджуватись виключно в їх нерозривній єдності з останніми, за відсутності якої доказ втрачає свою сутність» [19, с. 8-9], а також констатує, що «показання, виходячи з концепції єдності фактичних даних та їх джерел, у разі визнання їх доказами у кримінальній справі є джерелом доказів, видом доказів і засобом доказування» [19, с. 33]. Таким чином, за своєю правовою природою показання з чужих слів є не лише процесуальним джерелом доказів, але й також видом доказів і засобом доказування.

За відношенням джерела відомостей про доказуваний факт до самого цього факту показання з чужих слів є похідними доказами, на що звертається увага як у доктрині кримінального процесу [2, с. 154; 20, с. 74; 21, с. 50], так і в судовій практиці Касаційного кримінального суду Верховного Суду (постанови від 22.04.2021 р. у справі № 732/760/19, від 18.05.2021 р. у справі № 601/200/18) [22; 23]. Як відзначає В.Д. Басай, «похідні докази є фактичними даними, отриманими у передбаченому КПК України порядку, що опосередковано відображають наявність чи відсутність фактів та обставин, які мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню» [9, с. 196]. Саме опосередковане сприйняття особою (з поясненнє іншої особи) події кримінального правопорушення та/або інших обставин кримінального правопорушення свідчить про похідний характер показань, які надаються цією особою в ході допиту.

Відмежуючи первинні показання від показань із чужих слів, В.М. Лушпінко вказує, що «такі показання, як і первинні, містять дані про подію злочину, винного чи інші обставини, проте сприймалися свідком не безпосередньо, а через пояснення іншої особи, яка не залучена до кримінального процесу, але мала можливість, хоча б теоретичну, такого залучення» [20, с. 74]. І, навпаки, якщо особа, зокрема свідок і потерпілий, сприймала обставини кримінального правопорушення особисто, то надані нею під час допиту показання не можуть розглядатися як показання з чужих слів. Як відзначає Касаційний кримінальний суд Верховного Суду, «свідки були допитані в суді першої інстанції щодо обставин, які сприймали особисто, тому їх показання правильно не визнано такими, що надані з чужих слів» (постанова від 15.06.2022 р. у справі № 552/971/20) [24].

Таким чином, видовою відмінністю, яка властива лише поняттю показань із чужих слів і дозволяє відмежувати їх від поняття показань, є те, що вони ґрунтуються на поясненні іншої особи, хоча цим процесуальним джерелам доказів притаманні й інші відмінності, які, водночас, не є визначальними (зокрема, показання з чужих слів можуть надаватися не тільки в усній і письмовій, але в іншій формі, а суб'єктами їх надання є свідок, потерпілий, підозрюваний, обвинувачений).

Незважаючи на опосередкований характер відображення за їх допомогою фактів та обставин кримінального провадження, показання з чужих слів, як і будь-які інші похідні докази, відіграють вагомe значення у кримінальному процесуальному доказуванні. На думку І.Г. Івасюка, «значення похідних фактичних даних виражається, по-перше, у тому, що вони слугують засобами виявлення першоджерел, тобто первинних доказів. Завдяки властивості похідних доказів вказувати на їх першоджерело слідчий, прокурор, слідчий суддя та суд сприймають і досліджують у кримінальному провадженні первинну інформацію. Виявлення за допомогою похідних відомостей первинних доказів, які за своєю природою є прямими, за умови їх достовірності сприяє реалізації завдань кримінального провадження. По-друге, похідні докази замінюють у багатьох випадках початкові фактичні дані, які через різні об'єктивні причини не можуть використовуватися суб'єктами, що здійснюють кримінальне провадження. По-третє, важливе значення мають

похідні докази під час спільного використання їх із початковими фактичними даними, де в одних випадках вони підкріплюють їх, у других – вказують на їх недостовірність, а в третіх – заповнюють собою первинну інформацію» [25, с. 260-261]. У повному обсязі наведена позиція відображає значення показань із чужих слів для кримінального процесуального доказування. Виходячи з того, що вони є похідними доказами, О.Г. Шило відзначає, що «доказування має спрямовуватися до першоджерела відомостей, що мають значення для кримінального провадження, мінімізації їх інтерпретаторів» [2, с. 154]. Водночас, з огляду на частину 2 статті 97 КПК України, показання з чужих слів можуть використовуватися не лише для виявлення особи, яка є першоджерелом таких відомостей, задля її подальшого допиту, але й для встановлення (в сукупності з іншими доказами) обставин кримінального провадження, які становлять предмет доказування.

У доктрині кримінального процесу неодноразово зверталася увага на доцільність уточнення нормативного визначення поняття показань із чужих слів. Так, В.М. Лушпійко пропонує викласти частину 1 статті 97 КПК України у такій редакції: «Показаннями з чужих слів є відомості, які надаються в усній, письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на твердженні, зробленому іншою особою в усній чи письмовій формі» [26, с. 179]. Схожу позицію висловлюють Г.С. Зінченко та О.В. Ільченко, які вважають за доцільне викласти зазначену норму в такій редакції: «Показаннями з чужих слів є відомості, надані в усній, письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на твердженні, зробленому іншою особою в усній, письмовій чи в іншій зрозумілій формі» [27, с. 365].

Аналіз наведених пропозицій свідчить про їх кардинальну відмінність від нормативного визначення поняття показань із чужих слів, закріпленого в чинній редакції частини 1 статті 97 КПК України, за рахунок: 1) характеристики змісту показань із чужих слів як відомостей про факти, а не висловлювань щодо них; 2) визначення первинної інформації, що передається за допомогою показань із чужих слів, як твердження, а не пояснення іншої особи; 3) наведення вказівки на форми, в яких висловлювалося первинне твердження, що передається за допомогою показань із чужих слів. Водночас зміст наведених позицій є максимально наближеним з наявною відмінністю стосовно розуміння форм, в яких висловлювалася первинна інформація, що передається за допомогою показань із чужих слів: у першому випадку мова йде про усну та письмову форму, а в другому – також і про іншу зрозумілу форму твердження.

Поділяючи у цілому позицію про доцільність уточнення нормативної дефініції терміна «показання з чужих слів», потрібно вказати, що перше із наведених вченими уточнень є обґрунтованим, що відзначалося в контексті дослідження сутності цього процесуального джерела доказів, і підлягає врахуванню в ході вдосконалення змісту частини 1 статті 97 КПК України. Стосовно другого уточнення потрібно звернути увагу на істотну відмінність у змістовному навантаженні мовних одиниць «пояснення» та «твердження». Так, у сучасній українській мові під поясненням (у відповідному значенні) розуміють дію за значенням пояснити, пояснювати – «розповідаючи про що-небудь, робити його ясним, зрозумілим; з'ясувати комусь ситуацію, розкривати причини якоїсь дії чи явища; добиватися порозуміння з ким-небудь за допомогою жестів, міміки і т. ін.» [28, с. 1100], а під твердженням (у відповідному значенні) – «думку, положення, вислів, що доводить, підтверджує що-небудь, лежить в основі чогось» [28, с. 1434]. Тобто слово «пояснення», з позицій семантики, більш чітко розкриває сутність первинної інформації, що передається за допомогою показань із чужих слів, що вказує на недоцільність заміни у частині 1 статті 97 КПК України слова «пояснення» на слово «твердження». Третє з наведених вченими уточнень також викликає заперечення, оскільки із процесуальної точки зору значення має форма, в якій допитуваною особою надаються показання з чужих слів, а не форма, в якій нею була отримана первинна інформація, що передається за допомогою цих показань.

Висновки. Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що показання з чужих слів за своєю правовою природою є процесуальним джерелом доказів, видом доказів і засобом доказування. Показання з чужих слів є різновидом показань і вирізняються від інших їх видів тим, що вони ґрунтуються на поясненні іншої особи. За відношенням джерела відомостей про доказуваний факт до самого цього факту показання з чужих слів є похідними доказами.

Із урахуванням наведеного, частину 1 статті 97 КПК України доцільно викласти у такій редакції:

«1. Показаннями із чужих слів є відомості, що надаються в усній, письмовій або іншій формі свідком, потерпілим, підозрюваним, обвинуваченим щодо певних фактів та обставин кримінального провадження, про які йому стало відомо з пояснень інших осіб та які мають значення для цього кримінального провадження».

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Шило О.Г. Загальна характеристика показань як процесуального джерела доказів у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 151-156.
3. Крет Г.Р. Допустимість показань із чужих слів як процесуального джерела доказів у кримінальному провадженні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2014. Вип. 2. С. 254-262.
4. Гмирко В.П. Показання з чужих слів. У кн.: *Велика українська юридична енциклопедія*: у 20 томах. Т. 19. Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / ред. кол.: В.Т. Нор та ін. Харків: Право, 2020. С. 622-625.
5. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / за ред. С.В. Ківалова та С.І. Кравченка. Одеса: Фенікс, 2020. 924 с.
6. Стоянов М.М. Система правил допустимості доказів у кримінальному провадженні України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. Вип. 69. С. 325-331.
7. Омельчук Л.В., Бичок Т.П. Показання із чужих слів як процесуальне джерело доказів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 320-323. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/79.pdf.
8. Рижий О.А. Оцінка показань учасників кримінального провадження в суді першої інстанції: дис. ... д-ра філософії: 081 – «Право». Львів, 2023. 221 с.
9. Басай В.Д. Похідні докази у кримінальному процесі України: поняття та види. *Право і суспільство*. 2018. № 6. С. 195-199.
10. Вапнярчук В.В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія. Харків: Юрайт, 2017. 408 с.
11. Давидова Д.В. Джерела доказів у кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Кривий Ріг, 2015. 225 с.
12. Стахівський С.М. Кримінально-процесуальні засоби доказування: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. Київ, 2005. 396 с.
13. Сівочек С.М. Оцінка джерел доказів у кримінальному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза. Київ, 2003. 215 с.
14. Погорецький М. Теорія кримінального процесуального доказування: проблемні питання. *Право України*. 2014. № 10. С. 12-25.
15. Сергєєва Д.Б. До визначення поняття «доказу» за чинним КПК України. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. № 24. С. 212-221.
16. Ратушна Б.П. Докази як основні інструменти судового пізнання. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 2. С. 165-168.
17. Ковальчук С.О. Вчення про речові докази у кримінальному процесі: теоретико-правові та практичні основи: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Одеса, 2018. 626 с.
18. Шабаровський Б.В. Перевірка доказів у кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Острого, 2019. 237 с.
19. Погорецький М.А. Докази у кримінальному процесі: проблемні питання. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2011. № 1. С. 1-53. URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n1/11pmappp.pdf>.
20. Лушпійенко В.М. Показання свідка як процесуальне джерело доказів у кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Київ, 2018. 255 с.
21. Доказування у кримінальному провадженні: курс лекцій / О.О. Бондаренко, Г.І. Глобенко, В.В. Романюк та ін.; за заг. ред. О.О. Юхна. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2018. 156 с.
22. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 22.04.2021 р. у справі № 732/760/19 (провадження № 51-245км20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96632050>.
23. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 18.05.2021 р. у справі № 601/200/18 (провадження № 51-4855км20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97077704>.
24. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 15.06.2022 р. у справі № 552/971/20 (провадження № 51-5249км21). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104813664>.

25. Івасюк І.Г. Значення похідних доказів для кримінально-процесуального доказування: питання теорії та практики. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. Вип. 70. С. 256-262.

26. Лушпієнко В.М. Показання з чужих слів за законодавством України та іноземних держав. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2017. Вип. 43. Т. 2. С. 177-181.

27. Ільченко О.В., Зінченко Г.С. Міжнародний досвід щодо визнання показань з чужих слів доказом у кримінальному провадженні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 362-366.

28. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.6.39>

КОЗАК І.А.

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОКУРОРОМ ФУНКЦІЇ ОБВИНУВАННЯ
У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ОДЕРЖАННЯ СЛУЖБОВОЮ
ОСОБОЮ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ**

**IMPLEMENTATION OF THE FUNCTION OF ACCUSATION
BY THE PROSECUTOR IN CRIMINAL PROCEEDINGS ON RECEIVING
AN ILLEGAL BENEFIT BY AN OFFICIAL PERSON**

У статті визначено, що кримінальне процесуальне доказування прокурора у кримінальних провадженнях щодо фактів одержання службовою особою неправомірної вигоди – це практична, пізнавальна, правова й розумова діяльність прокурора як головного суб'єкта сторони обвинувачення, яка спрямована на отримання доказів (пошук і виявлення (вилучення) фактичних даних та їх джерел); перевірку, оцінку фактичних даних та їх джерел, їх процесуальне оформлення (закріплення) й надання таким даним, їх джерелам значення доказу у відповідному кримінальному провадженні; обґрунтування своєї правової позиції та відповідних процесуальних рішень. Реалізація прокурором функції обвинувачення у кримінальних провадженнях про одержання службовою особою неправомірної вигоди спрямована на обґрунтування підозр (обвинувачення) і, в підсумку, слугує гарантією забезпечення від необґрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності, сприяє справедливому засудженню, що цілком відповідає обов'язку прокурора забезпечувати дотримання законних прав громадян. При реалізації такої функції прокурор зобов'язаний керуватися стандартами доказування, під якими слід розуміти закріплені у кримінальному процесуальному законодавстві та правових позиціях вищих судових інстанцій правила, що охоплюють кількісну та якісну складову доказування, виконання яких стороною обвинувачення (в окремих випадках, – також стороною захисту) забезпечує рівень переконання (переконаності), придатний для ухвалення процесуальних рішень, що обмежують права та свободи особи у кримінальному провадженні. Головними напрямками реалізації прокурором функції обвинувачення у кримінальних провадженнях про одержання службовою особою неправомірної вигоди є: процесуальні (своєчасне внесення щодо корупційних кримінальних правопорушень відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань; нагляд за додержанням законів, зокрема, Національним антикорупцій-